

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/245/2020
Identifikačné číslo spisu: 6415205546
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6415205546.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča v spore žalobkyne I. U., bývajúcej v U.P. F. U., Z. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Alžbetou Slašťanovou, so sídlom v Žiari nad Hronom, Opatovská 783/4, proti žalovanej H. T., I..J., so sídlom v T., C. F. X, IČO: XX XXX XXX, zastúpenej AK Antol, s.r.o., so sídlom v Pezinku, Hviezdoslavova 546/14, IČO: 47 257 024, v mene ktorej koná Mgr. Pavol Antol, advokát a konateľ, o žalobe na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy uzatvorenej dňa 4. decembra 2010, o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky uzatvorenej dňa 4. decembra 2010, o určenie, že úver poskytnutý na základe zmluvy o úvere zo dňa 4. decembra 2010 je bezúročný a bez poplatkov a o nároku na primerané finančné zadost'učinenie v sume 1.000 €, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7C 72/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. júla 2020, sp. zn. 14Co 82/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. novembra 2018, č. k. 7C 72/2015-52 žalobu žalobkyne na určenie, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 4. decembra 2010 je neplatná, zamietol, žalobu žalobkyne na určenie, že rozhodcovská doložka uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 4. decembra 2010 je neplatná, zamietol, žalobu žalobkyne na určenie, že úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej zmluvy o úvere zo dňa 4. decembra 2010 pod číslom XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov, zamietol, a žalobu v časti uplatneného nároku žalobkyne na úhradu primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1.000 €, zamietol. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že v priebehu konania dňa 9.júna 2015 Zmluvou o postúpení pohľadávky došlo k prechodu práv a povinností zo žalovanej H. T., I..J., na spoločnosť O.-P., I..J., so sídlom v T., W. XX, IČO: XX XXX XXX, ktorá zároveň navrhla zmenu účastníka konania

na strane žalovaného. Zákonodarca (v ustanovení § 80 ods. 1 CSP) priznáva aktívnu legitímáciu pre podanie takéhoto návrhu len žalobcovi, súd preto opakovane žalobkyňu vyzýval na ustálenie okruhu účastníkov konania na strane žalovaného. Žalobkyňa však zostala nečinná a naďalej trvala na pôvodnom označení žalovaného, samotný návrh zo strany O.-P., I.J.. súd preto považoval za nulitný právny úkon. Námietku žalobkyne, že zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná podľa § 53 ods. 4 písm. b/ Občianskeho zákonníka, s odkazom na zákaz prevodu práv a povinností zo spotrebiteľskej zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, súd považoval za nedôvodnú, nakoľko samotná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala takúto zmluvnú podmienku, ktorú by z uvedeného dôvodu bolo možné považovať za neprijateľnú. Samotnú zmluvu o postúpení pohľadávky súd vyhodnotil ako perfektnú a právne účinnú, uzavretú v súlade s § 524 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Zo všetkých uvedených dôvodov žalobu zamietol vo všetkých uplatnených nárokoch, pre nedostatok pasívnej legitímácie žalovanej. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 7. júla 2020, sp. zn. 14Co 82/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v reakcii na odvolacie námietky žalobkyne mal preukázané, že zo žiadneho ustanovenia tak lex generalis a ani lex specialis nie je možné vyvodiť neplatnosť postúpenia pohľadávky. Pokiaľ bolo preukázané platné a právne účinné postúpenie pohľadávky zo žalovanej na iný subjekt a žalobkyňa (zastúpená advokátkou) aj napriek výzve súdu procesne nezareagovala (§ 80 ods. 1 CSP) a trvala na pôvodne označenej žalovanej, záver súdu prvej inštancie, ktorý žalobu pre nedostatok pasívnej legitímácie zamietol, bol podľa odvolacieho súdu správny. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa a navrhla, aby ho dovolací súd v celom rozsahu zrušil, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie podala z dôvodu existencie procesnej vady zmätočnosti konania, pričom jeho prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že súd mal v konaní poučovaciu povinnosť vo vzťahu k zmene účastníka, nakoľko sa jedná o spor s ochranou slabšej strany. V nadväznosti na uvedené si súd nesplnil povinnosť uviesť predbežné posúdenie veci a tiež nezisťoval dôvody pre prípadnú aplikáciu dôvodov osobitného zreteľa vo vzťahu k náhrade trov konania.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré

tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dovolacie námietky žalobkyne sú neopodstatnené a v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť žalobkyňu na jej procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie v rozpore so zákonom nepoučil žalobkyňu ako spotrebiteľku o nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného, a vo vzťahu k uvedenému neposkytol predbežné posúdenie veci.

12. Poučovacia (manudukčná) povinnosť súdov principiálne zakotvená v ustanovení § 5 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, účinného a platného v čase začatia konania (teraz § 160 CSP), sa vzťahovala výlučne len na procesné práva a povinnosti účastníkov vyplývajúce pre nich z Občianskeho súdneho poriadku. Otázka voľby procesného nástroja, ktorý zvolí žalobca na ochranu alebo uplatnenie svojich práv a oprávnených nárokov, ako aj jeho obsah, t.j. vymedzenie čoho konkrétne sa bude žalobca v konaní domáhať, sú otázky, ktoré zasahujú do hmotného práva a preto sa na nich poučovacia povinnosť súdu nevzťahuje. Podaná žaloba je totiž vždy vyjadrením predstáv žalobcu o jeho práve vyplývajúcom z hmotnoprávnej normy, rovnako ako záver súdu o tom, či môže takejto žalobe vyhovieť alebo nie, je výsledkom aplikácie hmotnoprávnej normy. Preto poučenie súdu nemôže reagovať na nevhodne zvolený procesný prostriedok, ktorý neobstojí z hľadiska hmotného práva, či omyl strany (účastníka) pri výbere spôsobu ochrany svojich práv, ktorý nepovedie k cieľu ním sledovanému, ak inak možno na základe takejto žaloby konať a rozhodovať, hoci s negatívnym výsledkom pre stranu sporu (účastníka konania) tak, ako tomu bolo v prejednávanej veci.

13. V danej veci, keďže ide o spor s ochranou slabšej strany, bolo potrebné spotrebiteľa (žalobkyňu) písomne poučiť nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti (§ 160 CSP <.) aj podľa § 292 CSP : o možnosti zastúpenia podľa § 291 CSP <., § 160 ods. 2 CSP <. a § 89a nasl. CSP <. , o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť (§ 296 CSP <.), o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie (§ 324 ods. 1 CSP <. a § 325 ods. 1 CSP <.) a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jej práv.

14. Z obsahu spisu vyplýva (č.l. 39 až 52), že žalobkyňu, prostredníctvom jej právnej zástupkyne bolo spolu s predvolaním na pojednávanie zo 16. novembra 2018 doručené aj rozsiahle poučenie podľa § 160 a § 292 CSP. Zároveň bola žalobkyňa, vzhľadom na oznámenie ďalšieho subjektu, že počas konania došlo k postúpeniu pohľadávky na strane žalovaného a jeho návrh na zmenu účastníka na strane žalovaného, opakovane vyzvaná, aby uviedla, či navrhuje postup podľa § 80 CSP, ktorý je umožnený len samotnému žalobcovi. Keďže na výzvu súdu nereagovala a trvala na žalobe, súd na návrh podaný iným subjektom neprihliadal a rozhodol o podanej žalobe. Ak by súd poučil stranu sporu (účastníka) o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného tak ako namieta žalovaná, že súd neurobil ani pri predbežnom posúdení veci, prekročil by tým rámec poučovacej povinnosti podľa § 160 CSP a § 292 CSP, nakoľko tu ide o poučenie o právach a povinnostiach vyplývajúcich z hmotného práva. Akákoľvek poučovacia povinnosť o tom, akým spôsobom by mal žalobca formulovať žalobný návrh, aby mohol byť v spore úspešný, presahuje rámec poučovacej povinnosti zakotvenej v Civilnom sporovom konaní. Zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie a potvrdenie jeho rozhodnutia odvolacím súdom preto nemohlo mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že poučovacia povinnosť sa vždy týka len procesných práv a povinností (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 125/2011 <., sp. zn. 8Cdo 159/2019, 8 Cdo 160/2019).

15. Žalobkyňou namietané pochybenie súdu spočívajúce v opomenutí uvedenia (oznámenia) predbežného právneho posúdenia veci tvorí súčasť široko chápaného práva na spravodlivý (riadny) súdny proces, avšak jeho rešpektovanie alebo porušenie možno v zásade posúdiť len vo vzťahu k celému súdному konaniu. Podľa názoru dovolacieho súdu by uvedené pochybenie mohlo zakladať porušenie práva na spravodlivý proces len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre žalobkyňu, ktorý bol spôsobený namietaným postupom, a zároveň by sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravnom konaní. V danom prípade právne posúdenie veci vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ aj jeho predbežné uvedenie (oznámenie) okresný súd počas konania v prvej inštancii nevykonal, uvedené pochybenie však nespôsobilo pre žalobkyňu nereparovateľný negatívny dôsledok a nesmerovalo k trvalému odopretiu jej práva na spravodlivý (riadny) proces. V prejednávanej veci žalobkyňa mala možnosť po doručení tohto rozsudku namietat' vytýkané pochybenie okresného súdu v odvolaní a tak v ďalšom štádiu konania uplatniť svoj vplyv na dosiahnutie nápravy tvrdeného porušenia, čo aj urobila. Napokon z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa vedela o postúpení pohľadávky žalovaného v priebehu konania a súd sa touto skutočnosťou dôkladne zaoberal a vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Z vyššie uvedeného zároveň vyplýva, že súd nemohol žalobkyňu v rámci zachovania princípu rovnosti zbraňí o tejto skutočnosti poučiť, keďže je tu splnený kvalifikačný predpoklad o znalosti procesných práv a povinností, spočívajúci v prítomnosti kvalifikovaného právneho zástupcu (advokáta) žalobkyne, povinného konať s náležitou znalosťou veci a odbornou starostlivosťou (čl. 11 ods. 3 CSP a § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii). Samotná skutočnosť, že súd túto skutočnosť v rámci predbežného právneho posúdenia výslovne neдекларoval (neuviedol), hoci bola z obsahu procesných úkonov strán v konaní a samotného obsahu spisu zrejmé, za daných okolností nemôže založiť procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. Dovolací súd so zreteľom na mimoriadnu povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nemohol pristúpiť k posúdeniu namietanej nesprávnosti ohľadne trov konania. Prípustnosť dovolania smerujúceho proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania podľa § 420 CSP nemožno vyvodiť, lebo rozhodnutie o trovách konania nie je ani rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

17. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobkyne podané proti rozsudku odvolacieho súdu odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.